

Lärarhandledning

Sida i presentationen

Text att läsa till

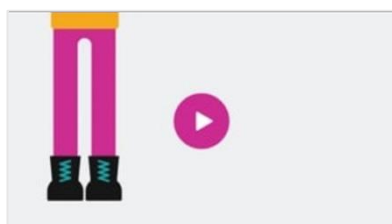
1

2

3

[Spela filmen för klassen.]

4

5

[Läs högt för klassen.]

I den här kursen kommer det att handla om de rättigheter som barn har och hur skolan ska bli en tryggare plats.

Lumas skola används som exempel på hur det kan bli bättre på hennes skola. Du och dina klasskamrater kommer att få lära er mer om hur ni kan påverka hur ni har det på er skola.

Visst känner du igen några av de rättigheter som barn har som står i barnkonventionen?

[Gå vidare till nästa sida för att se exempel på barnkonventionens rättigheter.]

6

[Läs högt för klassen.]

[klick] Du och alla andra barn är lika mycket värda.

[klick] Ingen får vara elak mot dig eller slå dig.

[klick] När vuxna bestämmer saker ska de tänka på ditt bästa.

[klick] Du har rätt att säga vad du tycker och vuxna ska lyssna på det du säger.

[klick] Du har rätt till att någon vuxen tar hand om dig.

[klick] Du har rätt att lära dig saker i skolan.

[klick] Du har rätt att få leka och att vila.

[klick] Du har rätt att känna dig trygg och må bra.

7 **Vara den man är**

7

8

[Läs högt för klassen.]

Alla barn har samma rättigheter. Ändå händer det att barn utsätts för kränkningar. Kränkning är en handling som gör att en person som blir utsatt känner sig ledsen, sårad och mindre värd.

Kränkningar kan vara:

[klick] viskningar

[klick] skrott

[klick] blickar

[klick] uteslutning

[klick] elaka ord

[klick] hot

[klick] slag

[klick] ryktesspridning.

9

Normer är oskrivna, osynliga regler. De finns överallt men kan vara olika beroende på var du är.

[Läs högt för klassen.]

Kränkningar beror ofta på de normer som finns i samhället och i skolan. Det är svårt att förklara normer, men de brukar beskrivas som oskrivna, osynliga regler. De finns överallt men kan vara olika beroende på var du är.

Oftast är normer positiva, som att vänta på sin tur och att säga hej.

Men ibland kan normer vara negativa. Till exempel att det förväntas att tjejer ska vara och se ut på ett sätt och killar på ett annat.

Normer märks mest när någon gör något eller ser ut på ett sätt som verkar vara annorlunda. När någon till exempel tränger sig i en kö eller i vissa sammanhang när en kille sminkar sig.

Har du tänkt på att det finns fler likheter än skillnader mellan oss människor? Mycket av det vi tror är skillnader sitter mest på utsidan.

10

[Läs scenariot högt för klassen.]

11

[Läs scenariot högt för klassen.]

12

[Läs scenariot högt för klassen.]

13

[Läs högt för klassen.]

Oftast är normer positiva, men ibland kan de vara negativa. Till exempel att det förväntas att tjejer ska vara och se ut på ett sätt och killar på ett annat. Normer märks först när någon gör något eller ser ut på ett sätt som verkar annorlunda.

[klick] Är det viktigt att göra eller se ut som "alla andra"?

[klick] Kan du se några normer på din skola?

[Låt eleverna tänka tyst en stund. Välj sedan om de ska prata i par eller grupp eller om ni går vidare med nästa del i utbildningen.]

14

[Läs scenariot högt för klassen.]

15

[Läs högt för klassen.]

16

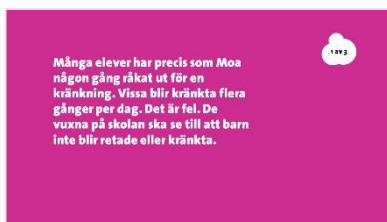
[klick] Vad kan de vuxna på Lumas skola göra när de vet vad som har hänt med Moa?

[klick] Vad kan de vuxna på Lumas skola göra för att det inte ska hända igen?

[klick] Vad kan de vuxna på Lumas skola göra för att alla ska må bra och känna sig trygga?

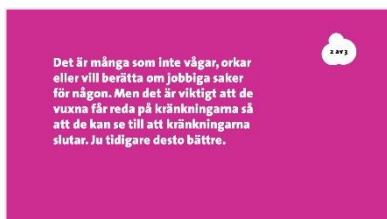
[Låt eleverna prata i par eller i grupp. Återkoppling kommer på nästa bild.]

17

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

18

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

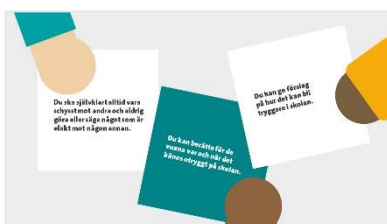
19

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

[Låt eleverna läsa mer om rättigheter och diskrimineringsgrunder i elevhäftet under rubriken "Dina rättigheter" på sida 2.]

20

[Läs högt för klassen.]

Det finns många saker som du och dina klasskamrater kan göra för att alla ska vara trygga och trivas i skolan.

[klick] Du ska självklart alltid vara schysst mot andra och aldrig göra eller säga något som är elakt mot någon annan.

[klick] Du kan berätta för de vuxna var och när det känns otryggt på skolan.

[klick] Du kan ge förslag på hur det kan bli tryggare i skolan.

Många elever upplever att det är otryggt på till exempel toaletter, skolgårdar, i matsalen, omklädningsrum och i korridorer.

[Låt eleverna läsa avsnittet "Så kan du göra" i elevhäftet på sida 4.]

21

[Läs frågorna högt för klassen. Låt sedan eleverna skriva i elevhäftet under rubriken "Positiva egenskaper" på sida 9.]

22

[Läs scenariot högt för klassen.]

23

[Läs högt för klassen.]

Om vuxna i skolan är oroliga för ett barn ska de berätta det för socialtjänsten. Socialtjänsten kallas också soc och finns i varje kommun. På soc jobbar det personer som kan hjälpa barn och deras familjer. Att få hjälp är en av barns rättigheter. Om det behövs ger soc förslag på hjälp och stöd.

Familjen kan sen säga ja eller nej till stödet.

24

[Läs högt för klassen.]

Sammi hade en hemlighet som han inte ville att någon skulle veta. Hemligheter kan kännas olika. En bra hemlighet kan till exempel handla om någon som fyller år. En jobbig hemlighet kan till exempel vara en sådan som Sammi hade.

Hur känns en bra hemlighet?

Hur känns en jobbig hemlighet?

[Låt eleverna skriva några rader enskilt i sitt elevhäfte under rubriken "Bra och jobbiga hemligheter" på sida 10 innan de pratar i par eller i grupp. Var uppmärksam om det blir jobbigt för någon elev.]

25

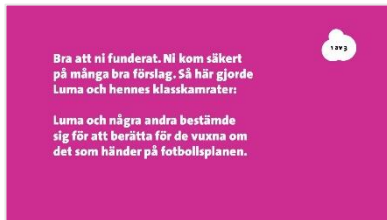
Vad kan elever göra?

26

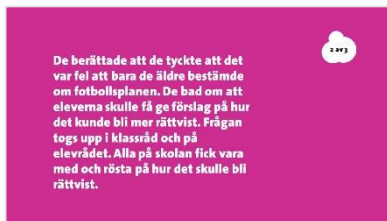
[Läs scenariot högt för klassen. Låt eleverna diskutera i par eller grupp. Återkoppling kommer på nästa bild.]

27

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

28

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

29

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

30

[Läs högt för klassen.]

Om du är med om eller ser något som är orättvist på din skola, ska du berätta om det. Du ska även få vara med och påverka det som händer på din skola.

[Fråga barnen om de vet om ifall det finns klass- och elevråd på skolan.
Berätta att det är en rättighet de har.]

31

[Läs scenariot högt för klassen. Gå sedan vidare till diskussionsfrågorna på nästa sida.]

32

[Läs högt för klassen.]

[klick] Vad kan Luma göra?

[klick] Vad kan klasskamraterna göra?

[klick] Vad ska de vuxna på skolan göra?

[Eleverna diskuterar i par eller grupp. Prata sen i helgrupp eller gå vidare direkt till återkopplingen.]

33

[Läs högt för klassen.]

34

Vad kan klasskamraterna göra?

De kan fundera på hur det skulle kännas om de hade blivit filmade. De som fått filmen kan redovisa den, låta bli att hämsa Emil och säga förlå.

De kan säga till dem som lånat filmen och som hämsar, att det inte är okej. De kan berätta för en vuxen.

[Läs högt för klassen.]

35

Vad ska de vuxna på skolan göra?

När de vuxna på skolan får reda på vad som har hänt ska de ta hämdelen på allvar. De ska lyssna på alla inblandade och se till att kränkningarna slutar.

De vuxna kan sen prata med alla elever om hur de kan vara skygga mot varandra både på nätet och i skolan.

[Läs högt för klassen.]

36

Håller du med?

Det är roligt att se 1 av 14 på Youtube-klipp.

[Läs högt för klassen.]

Här är några påståenden om nätet. Håller du med om dem eller inte?

[Klicka fram påståenden kring nätet ett i taget. Eleverna diskuterar två och två eller i helgrupp. Det kan även ske som en värderingsövning där eleverna byter plats om de håller med, eller sitter kvar om de inte håller med. Ytterligare ett alternativ är att låta eleverna blunda och räcka upp handen om de håller med. Efter sista påståendet kommer det en återkoppling.]

[klick] Det är roligt att se på Youtube-klipp.

37

Det är bäst att bara kolla på det som gör mig glad på nätet.

38

Det är viktigt att svara snabbt på ett sms.

39

Det är roligare att träffa vänner på riktigt än på nätet.

40

Det är viktigt att berätta för någon vuxen om något på nätet inte känns bra.

41

Emojis gör det lättare att förstå.

42

Det är lätt att glömma bort tiden vid spel på mobil eller datorn.

43

Det är okej att lägga ut vilka bilder som helst på sig själv.

44

Det är viktigt att göra om bilder med filter.

45

Det är lätt att bli avundsjuk på andra.

46

Det är dumt att dela filmer eller bilder som kränker någon.

47

12 av 14

När något otäckt dyker upp på nätet så är det bra att lämna sidan.

Håller du med?

När något otäckt dyker upp på nätet så är det bra att lämna sidan.

48

13 av 14

Det är bättre att säga viktiga saker direkt istället för på nätet.

Håller du med?

Det är bättre att säga viktiga saker direkt istället för på nätet.

49

14 av 14

Det är viktigt att röra på sig och att ibland hitta på roliga saker utan telefon eller dator.

Håller du med?

Det är viktigt att röra på sig och att ibland hitta på roliga saker utan telefon eller dator.

[Efter detta påståendet kommer det en återkoppling.]

50

Vad bra att du tänkte till. Det är viktigt att vara schysst på nätet och tänka på vad du skriver, tittar på eller lägger upp om dig själv och andra.

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

51

Oftast är det kul att vara på nätet och prata med kompisar, spela roliga spel, se roliga klipp och lära sig nya saker.

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

52

[Läs återkopplingen högt för klassen.]

53

[Läs högt för klassen.]

Nu har du fått höra lite om vad som har hänt på Lumas skola. De har nu gjort en del förbättringar. De vuxna är mer med eleverna. De går till exempel alltid runt på rasterna och kollar läget.

Luma tycker också att **[klick]** de vuxna lyssnar mer nu, och att **[klick]** de tar det eleverna säger på allvar. De lyssnar färdigt utan att avbryta. De är nogna med att se till att **[klick]** alla har en vuxen som de kan prata med om det skulle vara något.

Luma och de andra eleverna på skolan har fått berätta var de tycker att det **[klick]** känns mest otryggt och **[klick]** hur det kan bli bättre.

De har också fått **[klick]** träna på att säga ifrån när de ser något som inte är okej.

Det händer fortfarande en del taskiga saker på skolan, men eftersom både vuxna och elever tar kränkningar på allvar nu så händer det inte lika ofta.

54

[Läs frågorna högt för klassen. Låt sedan eleverna skriva i elevhäftet under rubriken "En bra plats för alla" på sida 11. Diskutera sedan eventuellt frågorna i grupp eller helklass.]

55

[Läs högt för klassen.]

Nu är ni färdiga med den här kursen. Lycka till med ert fortsatta arbete med trygghet på skolan!